Numărul 2

Iulie 1962

Cuvântul

ÎN EXIL

Director:
GEORGE RACOVEANU

Die unmittelbare Gefahr

von GEORGE RACOVEANU

Von der unbestrittenen Tatsache ausgehend, daß Sowjetrußland und China allmählich politische Erfolge bei den Völkern Asiens, Afrikas und sogar bei manchen Völkern des amerikanischen Kontinents erzielen, zieht die Trägheit des Denkens vieler Politiker, Diplomaten, Geschäftsleute, Künstler und Pastoren die Schlußfolgerung: die kommunistische Ideologie erobere diese Völker, weil der Westen über keine überlegene Ideologie verfügt, um sie dieser entgegenzusetzen. Eine Schlußfolgerung, die doppelt falsch ist. I. Weil die kommunistischen Erfolge bei diesen Völkern nicht die Frucht der Ideologie sind. Die Kommunisten kommen nicht zu diesen Völkern mit dem . . . dialektischen Materialismus, sondern mit der Parole: Warum die Weißen und nicht ihr? Warum sollen sie und nicht ihr die Schätze eures Bodens haben? Diese Parole war nicht einmal neu: Die Eingeborenen kannten sie seit langem, aber sie war als unerfüllter Wunsch in ihren Herzen bewahrt. Was haben hier die Kommunisten neues gebracht? Sie haben moderne Waffen, Munition und Experten in der Kriegsführung gebracht. So sind sie auch dort vorgegangen, wo die Weißen schon lange nicht mehr da waren, wo aber die Führung der Eingeborenen freundschaftliche Beziehungen zu dem freien Westen pflegte. Die Maschinengewehre aber, das Dynamit, die Kriegsapparate und die Militärausbilder, welche überall den kommunistischen Erfolg brachten, sind keine . . . Ideologie.

II. Was die Kraft der Ideologien betrifft, ob der Westen als Block betrachtet, über eine Ideologie verfügt oder nicht, diese Frage ist umstritten. Der Westen spricht über **Demokratie** als etwas eigenes. Der kommunistische Block zeigt sich stolz über seine, nicht nur demokratischen, sondern „volksdemokratischen" Republiken. Die westliche Demokratie könnte sich freilich im Gegensatz zu der östlichen mit einem einzigen Wort bezeichnen: FREIHEIT. Ein kraftvolles Wort. „Worte haben große Kraft" sagte Meister **Eckhart**. Das ist wahr unter einer Voraussetzung: daß die Worte Wirklichkeiten ausdrücken, die tatsächlich dynamisch sind. Wie steht es aber mit der Sache der vielbesungenen Freiheit des Westens? Der Hamburger Theologe und Universitätsprofessor Helmut **Thielicke** stellte in einer ungewöhnlichen Gedenkrede zum Jahrestag des Volksaufstandes in der Sowjetzone (Rede gehalten am 17. Juni ds. Jhr. im Bundeshaus, in Anwesenheit des Bundespräsidenten und aller Würdenträger) die kühne Frage auf, **wie wir die Chance der Freiheit nützen:** ob sie für uns ein Pfund wird, mit dem wir wuchern, oder ob wir sie auf schäbige und egoistische Weise vertun? Er fragte: **Produzieren wir eigentlich noch die Freiheit in unserem Leben? Haben wir noch eine Nachschubquelle? Sind wir nicht nur Konsumenten von Freiheit geworden?**

Wir bestehen nicht darauf. Der Westen verfügt über geistige Werte, mit welchen ein großer Erzieher die Welt anders gestalten könnte. Die unmittelbare Gefahr aber, die Gefahr der Stunde, hat mit der „Ideologie" nur scheinbar zu tun. Die Weltfrieden-Komitees, die Kongresse, die Vereinigungen, die Bewegungen für eine „moralische" Aufrüstung, die Prediger, tun bewußt oder unbewußt, nichts anderes, als die Aufmerksamkeit von der wahren Gefahr abzulenken. Denn die Gefahr der Stunde ist nicht die ideologische. Die chinesische Mauer der Stacheldraht, die Wachttürme, die Minenfelder, die Maschinenpistolen und die gan-

Fortsetzung Seite 4

DESPRE „ÎMPĂRȚIREA" LUMII

În Statele Unite s'a publicat recent Biografia cardinalului Spellman. Cartea aceasta conține, între alte lucruri interesante și însemnarea unei convorbiri pe care cardinalul a avut-o, în 1943, cu președintele Franklin D. Roosevelt. Din această însemnare aflăm ce planuri avea atotputernicul președinte pentru noua ordine politică a lumii. Președintele Roosevelt voia ca, după terminarea războiului, lumea întreagă să fie împărțită în patru loturi: unul pentru State, altul pentru Rusia sovietică, altul pentru Anglia și altul pentru China. Statele Unite își rezervau spațiul întregului Pacific; China avea să-și exercite hegemonia peste extremul Orient; Rusia și Anglia trebuiau să se mulțumească cu Europa și Africa; și anume, Anglia, cu interese coloniale, ar fi moștenit Africa, iar Rusia sovietică, Europa. Următorul fragment din însemnările cardinalului Spellman ne pune înainte toată părinteasca grijă a lui Roosevelt pentru sărmana, neputincioasa Europă:

"Este natural ca țările Europei să se supună unor transformări cumplite, pentru a se adapta Rusiei sovietice; însă el (Roosevelt) speră că influența europeană îi va face pe Ruși, în zece-douăzeci de ani, mai puțin barbari . . .

El speră că, astfel, din prietenia forțată se va dezvolta cu timpul o prietenie reală și durabilă. Populația Europei va trebui să suporte dominația rusească cu speranța că, în zece-douăzeci de ani, ea va fi în situația de a trăi bine-împreună cu Rușii". (Deaceea Rușii, care cunosc planul împărțirii, se socotesc trași pe sfoară de foștii lor aliați; deaceea și Englezii nu-s deloc mulțumiți cu ce au . . . rămas în mână).

Europa occidentală nu se poate plânge că n'a avut noroc: la vremea împărțelii Roosevelt nu mai era printre cei vii.

Înțelegeți acum de ce Președintele de Gaulle — care a trăit acele vremi de primejdie pentru viața generoasei Franțe — nu e dispus să încredințeze ușor soarta patriei lui unor mâni străine.

Și înțelegeți de ce Cancelarul Adenauer este foarte sensibil la orice tentativă de târguire a Vestului cu Despotia roșie, pe seama frontierelor Germaniei, frontiere pe care el nu poate — nu are dreptul — să le negocieze.

TUDOR ARGHEZI DECEDEAZĂ ÎN DEALUL MITROPOLIEI ÎN ANUL DE GRAȚIE 1962

De data aceasta nu ne mai aflăm în fața unui simplu "caz" Tudor Arghezi. Ultimul său act întrece cu mult întreaga salbă de tablete ale rușinii pe care acest fost mare poet le-a închinat propriei lui pieiri spirituale. În Adunarea Națională a Republicii Populare Romîne — parlamentul căderii și căzăturilor românești — Tudor Arghezi a îndrăznit slobozirea acestor cuvinte ce ocărăsc solemn istoria României și pe care va trebui să le întipărim în minte și în timp, până la sfârșitul sfârșitului: "*In scrierea noastră veche, statornicirea altor temelii se numea Descălecare. Descălecătorii sînt aici, în fruntea Marei Adunări Naționale: ei se numesc PARTIDUL*".

Oricine mai nutrea până acum indulgențe pentru bătrânețele poetului, nu mai poate de azi înainte să pună pe seama anilor mânjirea clipei. Bătrânețea nu poate constitui un criteriu de judecată și justificare mai ales în momente în care temnițele Țării gem de bătrâni care au preferat mucegaiul "porții negre", mazilirii conștiinței.

Tudor Arghezi decedează dincoace de vârstă. Aceasta este singura, cutremurătoarea constatare pe care putem s'o facem. Tudor Arghezi decedează în Dealul Mitropoliei în anul de grație 1962. Restul e literatură. Pentrucă "literatură" înseamnă să vorbim de "talentul" lui Tudor Arghezi, de acest talent care ar scuza, pasă-mi-te, în parte sau într'o parte, nemaipomenita lui șugubină parlamentară.

Când Tudor Arghezi scuipă liric, scuipă definitiv, scuipă fără apel, peste vatra istoriei noastre — "descălecatul" e unul dintre cele mai autentice mituri zămislite de cugetul și gândul poporului, reînnoit adesea de câțiva voevozi care au încins spada cu credința și cu vorba — "talentul" lui nu-l scuză, ci-l acuză și mai mult. Ce are de a face talentul unui poet în flagrant delir de încovoială morală, cu geniul însuși al unei nații care-și croiește miturile ei adânci pentru a supraviețui, pentru a mărturisi, nu odată, împotriva strâmbătății vremilor? Cine desleagă acest "talent" pentru a-i îngădui sudalma și nemăsura? Cine mai poate susține — chiar în treacăt și neștire — că în numele talentului Tudor Arghezi poate să-și facă de cap și de cuvânt?

Noi suntem dintre aceia care cred că poezia nu este și nu poate fi o simplă pitrocire de "cuvinte potrivite". Că găteala vorbei e cu totul altceva decât povestea vorbei. Că povestea aceasta e gravă și că ea "angajează" toată ființa celui care-o slujește într'o "tinerețe fără bătrânețe", într'un permanent risc și într'o permanentă alegere. Când un poet se lasă purtat de vorbe, când faimoasa inițiativă a cuvântului nu este cum ar trebui să fie — o inițiativă a ființei — ci doar expresia unei podobiri formale, sunt semne tari că poetul acela gospodărește îndoelnic propria lui vocație.

Iată dece, pentru prima oară în istoria literaturii noastre, va trebui să ne punem — cu toată înfrigurarea — întrebarea dacă un poet care a fost în stare să grăiască ce a grăit Tudor Arghezi, răspunde imaginei pe care ne-am făcut-o până acum despre poet. Să ne punem această întrebare cu spaimă și cu sfială, dar să ne-o punem: este Tudor Arghezi un mare poet român?

Înainte de a răspunde, să scrutăm datele însăși ale verbului și duhului românesc. În definitiv, ori încotro vom privi, oricare ar fi calitatea privirii noastre, totdeauna calea gândului va apuca-o spre Eminescu. Nimeni nu poate îngăima, la noi, ceva despre noima și destinul poeziei fără acest implacabil demers interogativ. Eminescu veghează asupra verbului românesc, dupăce l-a creat, dupăce a suflat asupră-i existență și esență. Când Tudor Arghezi afirmă ce afirmă, nu ne aflăm în fața unei scăpări, a unei metafore, sau a unei luări de poziție; ci în miezul unei sfidări ultime. Arghezi sfidează modalitatea românească de a fi în istorie și-n lume, confirmată și redată lumii și istoriei prin verbul eminescian. Să fie aceasta un simplu accident? Sfidarea argheziană e greu de luat ca atare. Când un poet își mărturisește un asemenea chef de a se situa deacurmezișul firii neamului său, când un poet pune'n paranteză — circumstanțele de zarafie nu sunt atenuante — întreaga taină de a fi a Românului așa cum a vestit-o Eminescu, și prin el o țară întreagă, acest poet devine iute un semn de întrebare.

Intrebare post-mortem, pentrucă Tudor Arghezi a decedat pe Dealul Mitropoliei înainte de vârstă, potrivit vrerii noastre românești că *pe unde iese vorba iese și sufletul.*

VIRGIL IERUNCA

Moartea civilă

de GENERAL ION GHEORGHE

Auzisem, acum câtva timp, că luptătorul național-creștin, poetul Nichifor Crainic, ar fi murit în temnița comunistă din Aiud. Deplânsesem atunci trista soartă hărăzită celor căzuți pentru credința lor în lupta împotriva asupritorilor "streini de neam și fără Dumnezeu" ai poporului nostru. Dar pe lângă tistețe, simțeam în suflet și o mândrie, născută din încredințarea că jertfa lui Nichifor Crainic era semnul neîndoelnic al îndârjitei înfruntări a unui exponent al elitei luptătorilor români pentru scuturarea jugului comunist. Nimic nu-i pierdut — îmi ziceam — când împotrivirea noastră este înobilată de astfel de jertfiri. Ce ar fi fost mai înălțător pentru noi toți, dacă svonul morții lui Nichifor Crainic în temnița din Aiud s'ar fi adeverit: în loc de lacrimi, i-am fi împodobit, în cugetul nostru, fruntea lui de poet național-creștin cu laurii biruinții spiritului. Căci moartea lui de martir ar fi însemnat treapta spre înviere, în care el credea.

Dar n'a fost să fie așa. Lui Nichifor Crainic nu i-a fost dat să moară ca să învie, pentru mântuirea sufletului lui și al neamului, ci i-a fost dat să rămână în viața unei trăiri de nemernicie, ca să moară cândva rușinos, cu fruntea de scrib plătit cu arginții trădării neamului său, arsă cu *stigmatul morții civile.*

Ce rușine și ce durere! Nu numai pentru el, ci pentru noi toți: Trădarea lui Nichifor Crainic este o înfrângere a noastră a tuturor, care ne impune cernirea cu doliul național. Nu exagerez cu nimic când spun aceasta. Fapta lui Nichifor Crainic este atât de înspăimântătoare, încât cu greu ne putem desprinde din ghiarele disperării, înfipte de el în inima noastră. Vinderea sufletului lui pentru obișnuitul blid de linte manifestă forme mult mai deprimante decât toate celelalte de până acum. Toți vânduții de până la el ne-au lăsat, mai mult sau mai puțin, impresia că au fost **siliți** să-și pângărească vorba și scrisul, — lăsând să se întrevadă în atitudinea lor anumite rezerve și lipsa accentelor de sinceritate în toate cele spuse sau scrise contra plată. Dar Nichifor Crainic aduce în vânzarea lui un aspect nou, neobișnuit la ceilalți "susținători" ai regimului de asuprire din nefericita noastră Țară. O isbucnire de violență împotriva a tot și a toate din viața neamului nostru de până la instalarea, prin forța baionetelor sovietice, a satrapilor comuniști ai Moscovei pe plaiurile românești, care ne uimește. Unii sunt înclinați să creadă că și-ar fi pierdut mințile, atât de nemărginită fiind învierșunarea cu care Crainic blesteamă tot ce-a fost, și bun și rău, fără nicio deosebire, atât în vremurile fericite cât și în cele potrivnice ale poporului român, și mai ales lupta dusă de acesta pentru salvarea existenței sale naționale și creștine împotriva amenințării urgiei comuniste. S'ar putea zice că acest îndemn sperjur, care în blestemele lui se biciuește singur cu o voluptate sălbatecă, ar fi scăpat abia de curând din vreo imaginară celulă de tortură a vreunei guvernări din trecut și că, ajuns acum la lumina libertății, se răsbună pentru toate umilințele și suferințele trăite. Celula de tortură a fost însă la Aiud, în care l-a aruncat atâția ani regimul comunist de teroare, în fața căruia Crainic se arată căzut în exaltarea neobișnuită chiar la cei mai slugarnici lingușitori ai stăpânilor lor.

Alții sunt de părere că atitudinea actuală a poetului național-creștin de pe vremuri nu are nimic surprinzător în ea: el ar fi fost întotdeauna adoratorul interesat al puternicilor zilei, ca și bătrânul măscărici Arghezi și atâția alții. Numai teoria convingerii în ce

continuarea în pag. 4

Moduri de a fi în lume

de MIRCEA ELIADE

Cultura europeană, aproape în totalitatea ei, este rezultatul imitaţiei creiaţiilor efectuate în câteva "centre" din Occident. Autorii ruşi au învăţat meşteşugul prozei literare dela Francezi şi Englezi, dar un Dostojewski sau un Cehov au influenţat la rândul lor întreaga literatură europeană. Probabil că un fenomen analog ar fi avut loc şi cu anumiţi prozatori, esseişti şi gânditori români dacă n'ar fi intervenit ocupaţia sovietică. Nu trebuie să uităm că în România s'a putut creia **liber**, adică fără a urmări un obiectiv politic, numai după împlinirea idealului naţional, şi până în preajma celui de al doilea războiu mondial. Cu totul şi cu totul, cam vreo douăzeci de ani. Iar scriitorii români au început să aibă la dispoziţie un instrument de expresie adevărat numai de pe la 1890 . . .

Dacă în orizontul culturii europene am rămas "provinciali", nu e numai vina noastră. "Istoria" — care în cazul nostru mai înseamnă şi inconştienţa politică a Occidentalilor — ne-a zăvorît din nou în întunerec, mai rău decât am fost zăvorîţi în Evul Mediu, prin năvălirile barbarilor.

Dar o cultură nu se reduce numai la expresiile ei moderne, adică, în cele din urmă, la creiaţiile personale. Dimpotrivă, atenţia cercetătorilor se îndreaptă tot mai mult astăzi spre creiaţiile trans-personale: mituri, simboluri, stiluri de existenţă, tradiţii, folklor religios, arte populare etc. Toate acestea alcătuiesc în felul lor tot atâtea **limbaje** prin care se exprimă geniul unui neam. Asemenea limbaje sunt universale în sensul că ele revelează moduri de a fi în lume, comportamente, nostalgii, universuri imaginare care nu sunt exclusive unui anumit popor sau unui anumit moment istoric. Ele au un caracter trans-istoric şi arhaic. Datorită acestor "limbaje" culturile sunt "deschise" şi pot comunica între ele. Prin însăşi structura lor, un simbol, un mit, un mod de a fi în lume nu pot fi "provinciale" pentrucă ele nu depind de un "centru cultural", nu imită un model. De aici perenitatea acestor "limbaje": ele nu stau sub semnul timpului istoric (care "demodează", într'o generaţie două, 90% din creiaţiile individuale moderne), ci, am spune, sub semnul unui timp trans-istoric, timpul fermecat al miturilor şi bazmelor, timpul marilor cicluri cosmice, dar şi "clipa" în care trăiesc sfinţii, contemplativii, poeţii, logodnicii.

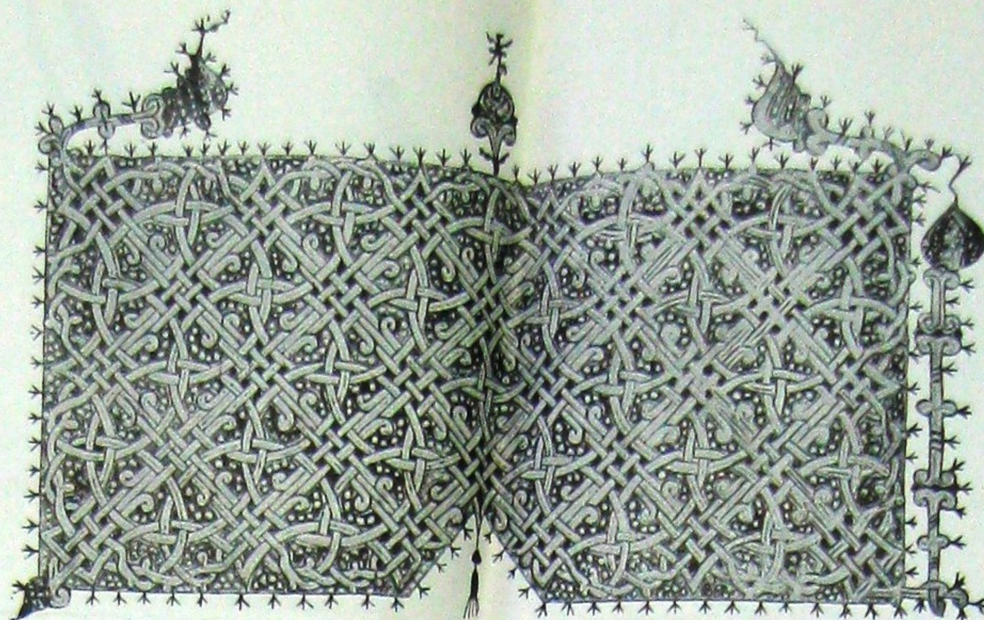
Dintr'un asemenea "limbaj" face parte, alături de atâtea alte noţiuni, nostalgii şi moduri de a fi, şi conceptul românesc de **"omenie"**. Nu voiu încerca să rezum aici iscusita hermeneutică a lui G. Racoveanu. Nu voiu ştirbi bucuria cititorului de a o descoperi singur. Prin asemenea contribuţii se pregăteşte ziua când se va putea scrie **adevărata** istorie a neamului şi culturii româneşti. Şi deabia atunci vom putea interesa, în mod sincer şi profund Occidentul, a cărui atenţie o jinduim atât.

Până acum am încercat să trezim interesul Occidentului mai ales prin meritele şi sacrificiile noastre istorice (rezistenţa contra Turcilor) şi prin producţiile culturii româneşti moderne. Trebuie să recunoaştem că, nenorocul urmărindu-ne şi de data aceasta, am eşuat în ambele cazuri. Neizbutind să ne traducem poeţii, literatura românească n'a interesat. În ceeace priveşte misiunea pe care şi-au asumat-o Domnii români de a ţine piept iureşului otoman, în speranţa că Occidentalii vor înţelege, până la urmă, că împlinesc rolul propriei lor avantgarde, dezamăgirea e şi mai mare. Ne-am fi aşteptat că, dacă n'am fost înţeleşi de şefii politici şi militari de acum câteva veacuri, vom fi înţeleşi măcar de istoricii de astăzi. Dar, din nefericire, conştiinţa istoriografică occidentală n'a reţinut rolul **pozitiv** al Românilor în istoria Europei.

S'ar putea ca într'o zi, nu prea depărtată, lucrurile să se schimbe. Occidentul începe să se intereseze tot mai mult de alte moduri de a fi în lume decât ale lui, de structuri antropologice tradiţionale, de alte valori culturale decât cele care-i sunt familiare. S'ar putea ca într'o bună zi, descoperind adevărata noastră istorie şi cultură, Occidentalii să se laude cu noi (căci, în fond, şi noi tot din Europa facem parte) mai mult decât s'ar fi lăudat dacă am fi dat un Shakespeare sau un Dante . . .

Chicago University
15 Aprilie 1962

(Din **cuvânt-înainte la Omenia şi "frumseţea cea dintâi"**, de George Racoveanu, Freising 1962).

PSALMUL 17

CÂNTARE DE BIRUINŢĂ

1 Al maestrului cântării. Al lui David, servul Domnului, care a îndreptat spre Dumnezeu cuvintele acestui cântec atunci când Domnul l-a liberat din puterea tuturor duşmanilor săi şi mai ales din mâna lui Saul. A zis dar:

2 Te iubesc, Doamne, tăria mea;
3 Doamne, piatra, cetatea
şi liberatorul meu.
Dumnezeul meu,
stânca scăpării mele,
scutul, arma mântuirii mele
şi reduta mea!

4 Pe Domnul, cel vrednic de laudă, voiu chema,
şi de vrăşmaşi mă va scăpa.

5 Valurile morţii m'au împresurat,
torentele pierzării m'au înfricoşat,
6 funiile iadului m'au înfăşurat,
şi laţurile morţii m'au apucat.

7 In necazul meu pe Domnul l-am chemat
şi către Dumnezeul meu am strigat;
iară el, din templul său, auzit-a glasul meu,
strigarea mea, la urechile lui a ajuns.

8 Şi pământul s'a clătit şi s'a cutremurat,
temeliile munţilor s'au înfiorat:
s'au sdruncinat, că el ardea de mânie.

9 Fum din nări fumega,
foc mistuitor din gura lui ieşea
şi 'n jur jăratec aprindea.

10 Plecat-a cerurile şi s'a coborît;
nor greu avea sub picioare;
11 şedea pe-un Heruvim şi sbura,
pe aripile vântului era purtat.

12 Cu întunerec s'a învelit:
acoperământul lui, apă întunecoască, nori negri.

13 Strălucirea care înaintea lui mergea,
grindină şi cărbuni de foc deslănţuia.

14 Domnul din cer a tunat,
cel Preaînalt glas a dat;
15 şi-a repezit săgeţile şi i-a împrăştiat;
fulgere multe şi i-a pus pe fugă.

16 Şi s'a arătat albia mării,
temeliile pământului s'au desvelit:
de certarea Domnului,
de suflarea mâniei lui s'au desvelit.

17 Din înălţime mâna şi-a întins,
m'a prins, m'a scos din ape multe;
18 m'a scăpat de duşman puternic,
de adversari mai tari decât mine.

19 Au năvălit asupra mea
în ziua nenorocului meu;
dar Domnul m'a sprijinit
20 şi la câmp larg m'a scos;
m'a liberat, că mă iubeşte.

21 Dumnezeu mi-a răsplătit după dreptatea mea,
după curăţia mânilor mele mi-a plătit;
22 că eu căile Domnului am păzit,
şi de Dumnezeu nu m'am depărtat prin păcat.

23 Toate poruncile lui înaintea ochilor le-am avut,
şi învăţăturile lui le-am ţinut;
24 înaintea lui am fost cinstit
şi de vină m'am păzit.

25 Iar Domnul mi-a plătit după dreptatea mea,
după curăţia mânilor mele înaintea feţei sale.

26 Că tu cu bărbatul bun te arăţi bun,
cu omul întreg eşti întreg.

27 Cu cel curat, te-arăţi curat,
cu cel viclean eşti sinuos.

28 Poporul sărman tu-l mântueşti,
iar ochii semeţi îi umileşti.

29 Tu Doamne eşti candela mea:
Dumnezeule, luminează-mi întunerecul!

30 Cu tine dau năvală 'n duşmani,
cu Dumnezeul meu trec peste zid.

31 Calea lui Dumnezeu este curată,
cuvântul Domnului, lămurit prin foc:
el este scut tuturor
celor ce s'adăpostesc în el.

32 Oare, cine este Dumnezeu, afară de Domnul?
Sau cine stâncă, fără numai Dumnezeul nostru?

33 Este Dumnezeul care m'a încins cu putere
şi a făcut neprihănită calea mea.

34 El a făcut picioarele mele iuţi
ca ale cerbilor
şi m'a aşezat pe înălţimi;
35 el a deprins mânile mele să lupte,
braţele să'ntindă arcul de aramă.

36 Datu-mi-ai scutul tău salvator
şi dreapta ta m'a sprijinit;
purtarea ta de grijă m'a făcut mare.

37 Largă făcut-ai calea paşilor mei
şi picioarele mele nu s'au clătinat.

38 Îmi urmăream duşmanii şi-i prindeam,
nu mă'nturnam pân'nu-i nimiceam;

39 i-am sdrobit şi nu se mai puteau ridica,
sub picioarele mele s'au prăbuşit.

40 Tu m'ai încins cu putere la luptă
şi pe adversarii mei i-ai plecat sub mine;
41 pe duşmanii mei i-ai pus pe fugă
şi pe cei cari mă urau i-ai risipit.

42 Strigat-au, şi nu era cine să-i scape;
către Domnul au strigat şi nu i-a auzit.

43 I-am spulberat ca praful în faţa vântului,
ca lutul drumurilor i-am călcat.

44 Din gâlcevile poporului m'ai scos,
în fruntea neamurilor m'ai aşezat.
Popor pe care nu-l cunoşteam, mi-a slujit:
45 cum au auzit de mine, mi s'au şi supus;
cei de alt neam m'au măgulit,
46 străinii au pălit, şi tremurând,
din cetăţile lor au ieşit.

47 Domnul să trăiască!
Binecuvântată fie stânca mea!
Fie înălţat prin laude
Dumnezeu, mântuitorul meu,

48 Dumnezeu, care mi-a dat răsbunare
şi mi-a supus popoare!

49 Tu, care m'ai scăpat de duşmani,
peste adversarii mei m'ai înălţat,
şi din mâna omului mânios m'ai scos.

50 Pentru aceea, Doamne,
între popoare te voiu lăuda,
numelui tău voiu psalmodia;
51 că ai dat victorii mari regelui tău,
şi ai făcut milă unsului tău,
lui David şi neamului,
în veacul veacului!

(Traducere de *Octavian Bârlea* şi *George Racoveanu*, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

EXIL

E toamnă şi mi-e dor de voi,
Cad frunzele în Manzanares.
Nespusele păcate oare's
Mai vechi în lume sau în noi?

Din toamna asta pân'la voi
Niciun popas uman. Amare's
Amurgurile'n Manzanares.
Toamnele trec, rămânem noi.

Popoare trec, rămânem noi,
Ceva pierzând în Manzanares.
Câte senine iaduri oare's
Între-aşteptarea mea şi voi?

1956 VINTILĂ HORIA

DESPRE ORGANICITATEA FORMELOR DE CULTURĂ

Toată falsitatea și artificialitatea culturii românești, de aproape 100 de ani încoace, e rezultatul încercărilor făcute la noi de a se transpune — nici măcar de a se transplanta deci! — în realitățile moldovalahe anumite forme de viață apusene care acolo se născuseră în adevăr în chip organic. Iar postulatul, presupoziția acestor încercări a fost întotdeauna convingerea că formele de cultură, în ultimă analiză: de spiritualitate — se pot transmite și deci, importa. Eroare fundamentală, care s'a verificat pretutindeni ca atare.

Sunt încredințat că neamul nostru nu se va reculege, nu va lua cunoștință de el însuși și nu va isbuti să devină creator în ordinea spirituală, decât din momentul în care va pricepe, în sfârșit, că în această ordine nu se poate construi decât pe baze autochtone și că orice import de idei — valabil, de sigur, în cadrele stricte ale technicei — rămâne sterp și duce la apariții ridicule; rostul acestor idei importate neputând fi decât cel mult de "combustibil", în nici un caz de "sămânță".

Imi dau seama, de sigur, de falsa perspectivă pe care o creează astăzi obicinuințele noastre și lenea noastră de cugetare; neputința noastră de a ne smulge unor tipare de gândire care ne sunt cu violență impuse de aproape un veac. Asta nu mă va împiedica însă să afirm și să pun mereu ca temă de reflecție pentru cei cari nu au pierdut obicinuința de cugetare, faptul fundamental că influențele între culturi sunt numai aparente și că orice cultură nu imprumută alteia mai "înapoiate" decât nume pentru realități proprii originare, — sâmburele însuși, elementul esențial și caracteristic generator fiind prin însăși natura lui netransmisibil, netransformabil și deci neasimilabil.

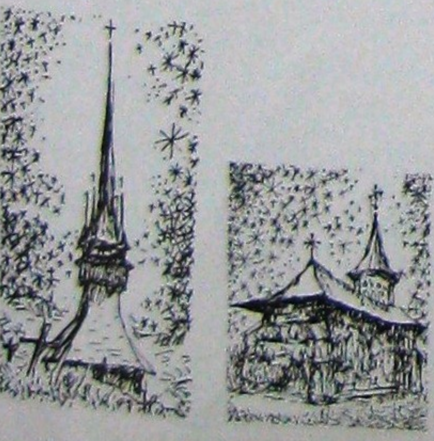
Iată convingerea noastră — cu adevărat "științifică", aceasta; iată mărturisirea noastră de credință care trage o precisă linie de demarcație între noi și toate internaționalele din lume, fie ele negre, albe, verzi sau roșii. Ar mai fi ceva de adăugat? Nu!

1930 NAE IONESCU

"Pe tot întinsul țării noastre, nu se așterne nicăieri umbra unei catedrale sau a unui castel. Aproape nici o cetate nu și-a desprins silueta pe limpezimea cerului nostru. Prin văile Moldovei sau ale Olteniei, prin șesurile Munteniei sau pe poalele Carpaților, monumentele noastre, fie că sunt biserici izolate, case boierești sau mânăstiri, nu se văd mai mult decât micșunelele într'un răzor de frunze veștede. Această lipsă de trufie, această aristocratică renunțare la efectele ușoare, acea măsură și acel simț al intimității care emană din toată arta trecutului nostru, acea conștiință a posibilităților de exprimare și acea siguranță în modul de a le exprima, arată însușirile unei lumi care își cunoaște rostul".

G. M. CANTACUZINO

REVOLUȚIA LUMINOASĂ

de HORIA STAMATU

Noaptea este foarte înaintată, se apropie ziua. Să ne desbrăcăm dar de faptele întunericului și să ne îmbrăcăm în armele luminii. (Romani, XIII-12)

Divinizarea "istoriei" în diverse încarnări colective absolutizate, masificarea "politicului" și transformarea lui în instrument de tortură, atotputernicia economicului în practică sau teorie și descreștinarea violentă sau lăturalnică a omului occidental, îl fac să plătească greu cuceririle lui științifice. Așa fiind lucrurile, rămâne să ne întrebăm dacă este vorba de o transformare normală sau artificială a conștiinței umane. Știm doară că mijloacele de care dispune orice fel de propagandă laică în veacul nostru, ușurează enorm orice fel de alterare și persecuție spirituală sau psihologică.

"Vederea" istoriei în viitor, "planificarea" ei "științifică", denunțarea și combaterea "decadenței" prin exterminări colective pentru a se face loc unui pretins "om nou", presupus "renăscut" prin diverse revoluții dinamizate de o "decadento-fagie" implacabilă și nesăturată, nu sunt decât diverse aspecte ale prigonirii Cuvântului întrupat, răstignirea Lui permanentă. Este vorba, în primul rând, de o falsă înlănțuire de "necesități istorice", inventate în urma unei catastrofale apostazii care ne apropie tot mai mult, dacă ne lăsăm târîți, de o "a doua cădere a omului", de astă dată nu în sub-dumnezeire, ci în sub-umanitate. Așa ar fi, dacă voința omului ar fi integral cucerită de întuneric. Dar mai sunt și creștini. De aceea creștinismul este astăzi expus tuturor focurilor.

Această răstălmăcire a "noului Adam", în veacul nostru, pretinsul "om nou" de rassă *biologică, economică* ori *spirituală* are drept caracter fundamental *agresivitatea vindicativă permanentă* și a provocat cel de-al doilea războî mondial, care se continuă larvar și ipocrit într'o lume căreia i se extirpează sistematic "cerul interior" al revelației, pentru a i se muta nădejdea în mașinăriile inter-planetare.

In actualitate, trei feluri de "purisme" feroce ale absolutului istoric apar ca fiind în serviciul acestei quasi-generalizate "revolte a omului împotriva sa însuși", cum spune un mare filosof contemporan:

1. Purismul materialismului marxist, ai cărui fizicieni și satrapi pretind că liberează omul de superstiția metafizică, dându-i "pâine și pace"; rassismul corespunzător este cel de clasă.

2. Purismul materialismului ne-marxist, care consideră suficientă îndestularea materială și higiena pentru salvarea *umanității* omului; rassismul corespunzător este civic-economic.

3. Purismul anti-creștinismului integral, care atacă religia în general și creștinismul în special de toate atentatele omului; rassismul corespunzător este spiritual.

Datorită acestor rassisme tenace, rassismul biologic din anii tragediei europene a luat proporții planetare, cu obiectivul exterminării omului alb.

Toate aceste purisme cu rassismele corespunzătoare, inclusiv cel anti-alb susținut până la urmă de toți, își au agenții cei mai activi și virulenți într'o specie de învechită avant-gardă cosmopolită de intelectuali, adevărate legiuni, de multe ori, din nefericire chiar oameni liberi, de bună credință, esteți valoroși, psihologi nuanțați, talente reale, care au convingerea că servesc un țel sublim: punerea omului la adăpost de orice atentat anti-om. În realitate nu servesc decât contrariul acestui țel: desumanizarea omului prin arderea rădăcinilor lui metafizice.

Este foarte adevărat că nu poate exista astăzi om responsabil care să nu *respingă cu toată ființa lui sistemul condamnării colective, plecându-se dela condiția nașterii însăși, până la credința sau asociere*. Acest sistem adus în veacul XX de Soviete, a fost imitat din nenorocire de o civilizație superioară și astfel a provocat o consternare fără limite, întâi pentrucă orice om cu mintea sănătoasă n'ar fi putut aștepta așa ceva. Intr'adevăr: cum au putut să imite niște occidentali creatori de mare cultură și civilizație un sistem atât de prăpăstios retrograd? La "omul nou" de clasă, născut din exterminarei altor clase s'a adăugat alt "om nou", cel de rassă, exterminator al altor rasse, considerate în principiu pur și simplu inferioare. A fost vorba, în esență, de o *contaminare*. Însă în ciuda unui drastic verdict internațional această contaminare a continuat să se extindă: rassismul exterminator a fost preluat de oamenii de coloare.

Este mai mult decât straniu faptul că amintitele legiuni de intelectuali nu fac decât să încurajeze, direct sau indirect, extinderea acestei contaminări în loc să se conjure pentru curmarea ei. Cea mai mare parte dintre acești intelectuali nu vor cu niciun preț să vadă că după procesul din Nürnberg "crima împotriva umanității", sub toate formele ei, n'a încetat o clipă și se întinde tot mai mult. Unul dintre cele mai masive ajutoare pe care-l dau în genere intelectualii azi acestei extinderi a crimei împotriva umanității, este cel dat prin acțiunea lor difuză împotriva creștinismului. Datorită acestei inexplicabile complicități s'a mers până la ultima limită a abuzului: acuzarea creștinismului de a fi purtătorul germenilor destrucției inter-umane. S'a spus lămurit și amenințător: cei ce-au făcut crimele din războiul trecut erau în ultimă instanță creștini. De unde concluzia inevitabilă: creștinismul este ultima redută de distrus pentru a se ajunge la definitiva emancipare a omului de primejdia exterminării. Abuzul este monstruos, dar devenit un fel de curent de ordine, nu mai puțin activ.

Atât de constant a fost difuzat acest abuz, încât adeziunea la el a devenit condiția de promovare și omologare a intelectualului occidental. Se poate spune fără exagerare că nu se consideră azi un intelectual de "bon ton" în Occident, fără certificatul sigur al unui ateism talentat sau anti-creștinism veninos. Testul de căpătâi al intelectualului a devenit botezul în anti-Dumnezeu-Christos. Așa că prin aceasta "inteligență" a lumii se operează una dintre cele mai vaste "planificări" ale istoriei, pentru o pretinsă "liberare a omului", și în modul cel mai paradoxal s'au întâlnit în această planificare interesele cele mai radical divergente, acelea ale "capitalismului" și "anti-capitalismului", și, deși fundamental materialiste, tarele se întâlnesc pe un plan metafizic: *distrugerea cerului interior al omului*.

Incercuirea morală de azi a creștinismului amintește de aceea materială a ceea ce mai rămăsese în veacul XV din focarul Creștinătății de Răsărit, Constantinopolul. Atunci, chiar până în ultimul moment, mai era posibilă calea apărării militare. Împotriva zidurilor sau asediilor armate se pot îndrepta gurile de tun. Dar împotriva vântului purtător de germeni ai descompunerii, ce tunuri se pot îndrepta?

Istoria, din trecutul ei nu din "vederile" pseudo-profeților fizicieni, ne învață însă ceva. Și anume:

1. "Anacronismul", adică revenirea la timpuri revolute prin falsa "revoluție", se întoarce împotriva agenților lui; și orice condamnare din vină de naștere sau de credință, ca organizarea exterminării, înseamnă întoarcerea la antichitatea dinainte întrupării Cuvântului, al cărui țel a fost scoaterea omului din regimul războiului și al limitării în carne.

2. Creștinismul este un fapt miraculos, deci indestructibil; nu e o schemă de "planificare" a istoriei, ci miracolul permanent activ, cu finalitatea: *perfecțiunea sufletului omenesc*.

3. Orice "planificare" istorică, cu cât este mai radicală, ajunge la rezultate mai contrarii; pentru verificare ajunge să ne gândim puțin la istoria ultimilor 40—50 de ani.

4. Orice persecuție sfârșește prin a converti pe persecutori. Liberarea creștinismului, care nu este o problemă nici de "partid", nici de "clasă", nici de "rassă", și care înseamnă salvarea cerului interior al omului, nu e de așteptat dela nicio măestrie politică, dela niciun succes economic, dela nicio violență de niciun fel, ci *dela revoluția luminoasă a dragostei și a jertfei*, revoluție al cărei loc geografic nici nu se poate fixa, pentrucă ne mai fiind vorba de o "planificare" umană, ci de economia lui Dumnezeu, de nimeni controlabilă, este din domeniul surprizei, care de astă dată este *miracolul*.

Toate revoluțiile violente, vindicative și exterminatoare sunt revoluții ale întunericului. Trăim încă epigonia lor, dar spaima de mâine trebue să fie alta decât aceea propagată de aceste revoluții, și anume: spaima de a fi orbiți atunci de necredința de azi.

OMENIA ȘI "FRUMSEȚEA CEA DINTÂI"

(Fragment)

II.

Omenia își are rădăcinile în învățătura Evangheliei; de aci își trage seva. În *iubirea de străini* a omului de omenie se oglindește îndemnul Apostolului: *Fraților! nu uitați, iubirea de străini, prin care unii, fără să știe, au ospătat îngeri.* (Evrei, XIII, 2). Impotriva căii cărții cuvântului dat: *Fraților! în numele Domnului nostru Iisus Cristos vă îndemn: fiți una în ce spuneți!* (1 Corint. 1,10). Sau: *Pentru aceea: lepădați minciuna și fiecare din voi să grăiască adevărul către aproapele său.* (Efes. IV,25). Despre celelalte virtuți: *Drept aceea, fraților: câte sunt adevărate, câte sunt cinstite, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte demne de iubit, câte de bun auz, orice virtute, orice este vrednic de laudă, la acestea să vă fie gândul.* (Filip. IV,8). Insfârșit îndemnul: *Cugetați la cele de sus, nu la cele de pe pământ.* (Colos. III, 2).

III.

Omenia însă nu se acopere, fără rest, cu *viața în Cristos*. Omul de omenie nu se identifică cu omul nou al Evangheliei. Omul care poate spune despre sine: *Mihi enim vivere Christus est, et mori lucrum* (Filipeni, I,21); omul care într'adevăr "s'a îmbrăcat în Cristos", se mișcă pe alt plan spiritual decât omul de omenie. Pe omul nou al Evangheliei nu-l mai abate din drum nici nedreptatea, nici ofensa, nici amenințarea, nici lovirea. Omul care la toate amenințările poate răspunde tiranului: Mă amenințî cu exilul . . . dar care e patria mea? eu mă simt tot așa de bine oriunde pe acest pământ, care nu e al meu, după cum nici al tău; de confiscat nu-mi poți confisca altceva afară de cele câteva cărți pe care le posed; cât despre moarte, ea nu poate decât să grăbească unirea mea cu Domnul și Mântuitorul meu, după care suspin, — omul acesta a biruit toate dificultățile. Omul care a isbutit să se supună poruncii de a nu sta împotrivă celui rău (*non resistere malo*) plutește pe alte înălțimi. Impotriva violenței ei nu-și mai îngădue altă riposta fără *numai* cea dată de Cristos: De am grăit rău, arată că e rău; iară de am grăit bine, de ce mă lovești? (Ioan, XVIII, 23).

Viața în Cristos, viață care depășește proporțiile naturii noastre; care nesocotește drepturile și înfrânță energiile ei și nu care e reclamată de nevoile ei, a cunoscut-o omenirea, de-atâtea-ori, de-a-lungul veacurilor. E lung șirul așa ziselor "scoateri din istorie". Toate sunt însă cazuri individuale. Popoare întregi n'au atins niciodată această culme.

Este adevărat, diversele "minorități dominante" de azi, intelectuali secați de credință, elitele economice, partidul internațional, au totul în mână, dela difuzarea "culturii" pe tot globul, până la minele de uraniu, guverne și armate, însă le scapă ceva: libertatea duhului de a bate în toate părțile și puterea lui de a face să țâșnească din întuneric vestea cea bună, aceea care trece orice ziduri, răstoarnă munți și dă viață copacului uscat.

Exterminare exhaustivă nu există, oricât de sistematic va fi organizată, și cu atât mai puțin "știința" va putea ucide "miracolul". Viitorul "omului" nu poate fi de nimic asigurat, în afară de redeschiderea cerului interior, de revoluția luminoasă care va urma ciclului de revoluții exterminatoare ale întunericului. Tranziția de azi va avea și ea un capăt prin epuizarea agenților exterminatori înșiși. Golul lor se desvălue din ce în ce mai lămurit, *iar ura permanentă nu poate fi transformată în test unic de validitate a "omului" între "oameni"*.

"Dragostea nu va pieri niciodată. Proorociile se vor sfârși; limbile vor înceta; cunoștința va avea sfârșit". (PAVEL, I Corint, XIII-8).

DESPRE "DEZASTRELE MORALE", SAU DE LA "SLOBOZAN", CETIRE:

"Iresponsabili, domnule Iorga? Linia noastră e a lui Bălcescu. E a lui Eminescu. E a tuturor celor cari s'au răsucit româneşte şi creştineşte în rugul vedeniei unui Paradis, din care alţii şi-au calculat căderea pentru vanităţi ucigătoare de suflet. A fost şi al domniei tale. Dar pentru grăunţele onorurilor, noi n'am vândut-o! In ceasuri de groază, în zile negre ca mormintele, în săptămâni şi luni de urgie, noi am stat drepţi, neclătinaţi, responsabili de ultimul cuvânt pe care l-am scris. Căci doar despre asta era vorba: de rostul nostru ca scriitori, şi de nimic altceva! Noi, domnule Iorga, am fost noi! Şi nimeni dintre cei cari vor veni nu va putea scrie despre atitudinea noastră cuvinte asemenea celor chinuite de noi aci în infinită tristeţe pentru un dezastru moral".

(NICHIFOR CRAINIC, Mărturisire de credinţa, in "Puncte cardinale în haos," Bucureşti, 1936).

*

TOT BASARABI ŞI MUŞATINI!

Spuma asta 'nveninată, astă plebe, ăst gunoiu să ajung' a fi stăpână şi pe ţară şi pe noi! . . .

Rămâneţi în umbră sfântă, Basarabi şi voi Muşatini, Descălecători de ţară, dătători de legi şi datini! (EMINESCU)

ÎNCĂLECĂTORI DE ŢARĂ, SPURCĂTORI DE LEGI ŞI DATINI!

Tovarăşii: Borilă, Dej, Maurer, Pauker, Luka, Salajean, Milcu, Antal, Voitek, Crăciun, Moghioros, Bâzdoacă, Kishinevsky, Dănciulescu, Kazak, Casvan, Dobre, Modoran şi tot PARTIDUL! (TUDOR ARGHEZI)

Moartea civilă

scrie cum scrie în imunda foaie "Glasul Patriei" nu găseşte niciun adept. Nu pentru că o oarecare constrângere n'ar exista, căci nu este cu putinţă, într'un regim ca cel din Ţară, să scrie cineva altfel de cum i se dictează, mai ales când este vorba de un om cu trecutul de luptă naţională şi creştină ca al lui Nichifor Crainic, şi când acesta n'a fost, desigur, eliberat din temniţa din Aiud, decât pentru a scrie cum face acum. Dar Nichifor Crainic întrece orice margine de toleranţă a sperjurilor. El ţine, de bună seamă, să pară, cu orice preţ, mai entuziasmat de "miracolul" comunist decât cei mai de frunte profitori ai acestuia. El stăruie să se arate cuprins de un mistuitor fanatism frenetic, ca un posedat, pentru binefacerile unui regim a cărui victimă a fost însuşi, mai bine de cincisprezece ani. Iată ce este dureros şi desgustător la acest proaspăt sperjur, fals şi laş, în jurămintele căruia au crezut atât de mulţi tineri, pe vremuri. Cum mai speră el acum să găsească vreun cititor, care să nu fie scârbit de acest tragi-comic propagandist al comunismului?

Suntem prea mâhniţi ca să fim revoltaţi de nemernicia lui Nichifor Crainic. Ne-am fi bucurat să fi murit, cum se svonea, în credinţa învierii lui, ca martir şi luptător-erou. De murit a murit totuşi, dar de moartea infamantă civilă, pentru care nu există putinţa învierii în cartea neamului nostru.

Die unmittelbare Gefahr

ze Armee, welche die Aufgabe hat „die Flucht aus dem Paradies" zu verhindern, stellt den sicheren Beweis dar, daß die kommunistische Despotie nicht an einen Gewinn aus dem freien „ideologischen Wettbewerb" mit dem Westen glaubt. Eine wirklich überlegene Ideologie braucht nicht mit dem Maschinengewehr geschützt werden. Eine überlegene Ideologie braucht nur in die Welt zu kommen und sich bei Tageslicht zu zeigen. Der wirksamste Weg, um festzustellen auf welcher Seite die Anziehungskraft liegt, wäre **die Öffnung der Grenzen.** Wenn heute „die Flucht aus dem Paradies" unter bewußtem Lebensrisiko erfolgt, können wir uns die Proportionen des Exodes nach dem Westen vorstellen, wenn die freie Fahrt gesichert wird.

Die unmittelbare Gefahr für die freie Welt heißt: **die Militärmacht der Sowjetunion.** Gegen diese Gefahr sind alle ideologischen Rezepte lächerlich. Gegen diese Gefahr hat ein großer Papst unseres Jahrhunderts folgende Mittel empfohlen: **Einigkeit, Wachsamkeit, Festigkeit, Aufrüstung und Bereitschaft zur Verteidigung.**

Juni 1962

CONSUMATORI DE LIBERTATE...

Între 28 Julie şi 5 August se va ţine la Helsinki festivalul mondial al tineretului: o întâlnire a tineretului de pretutindeni, pusă la cale de organizaţiile comuniste. Ca şi consiliile mondiale ale păcii, ori conferinţele pentru dezarmare, aceste festivaluri ale tineretului nu sunt altceva decât manevre tactice în slujba aceluiaşi scop nemărturisit. Cunoscând spaima de război a lumii libere — preocupate cu strânsul averilor, cu sporirea plăcerilor, cu lărgirea câmpului drepturilor şi cu limitarea îndatoririlor — Despotia roşie caută s'o adoarmă cu iluzia că ea, Despotia, nu vrea altceva decât dezarmarea totală, pacea între popoare şi frăţia între oameni.

Pentru a încurca oarecum socotelile organizatorilor festivalului din Helsinki, un grup de 50 de tineri elveţieni, cunoscători ai scopului urmărit de organizaţiile comuniste, vor deschide în acele zile la Helsinki un "Centru elveţian": o expoziţie care, fără ostentaţie, să pună vizitatorilor subt ochi, cu ajutorul tabelelor de mare format, elementele fundamentale ale fiinţei statului elveţian. În felul acesta, speră ei, tinerii "încă nedecişi" vor lua cunoştinţă de principiile democraţiei, ale statului de drept, ale separării puterilor, ale libertăţii şi însfârşit îşi vor putea face o imagină justă despre viaţa în sistemul federal.

Evident, dacă tinerii "încă nedecişi" n'ar fi aflat pân' acum nimic despre democraţie şi despre modul cum e folosită libertatea în lumea Vestului, iniţiativa tinerilor elveţieni ar putea fi, într'o oarecare măsură, rodnică.

Dar este acesta cazul? Nu s'a dus buhul despre felul cum se face uz în lumea noastră de acest bun suprem care este libertatea?

La 17 Iunie s'a comemorat, în parlamentul german, ziua ridicării muncitorilor din zona sovietică germană împotriva tiraniei. În cuvântarea sa festivă, rostită în prezenţa Preşedintelui republicii, a înalţilor demnitari ai statului şi a corpului diplomatic, teologul Helmut Tielicke, profesor universitar, nesocotind obişnuitele tipare ale cuvântărilor festive, a făcut un adevărat rechizitoriu lumii Vestului, beneficiar al libertăţii. Întrebarea pe care conştiinţa noastră trebue să şi-o pună — a spus el — este aceasta: cum folosim noi şansa libertăţii? Este această libertate pentru noi un talant cu care cămătărim? N'o irosim noi în chip egoist şi meschin? Mai producem noi, oare, în viaţa noastră libertate? Mai dispunem noi de un izvor de rezervă? N'am devenit noi oare simpli consumatori de libertate?

Desigur, dreapta folosire a libertăţii n'o poate prescrie statul, prin legi, fără a deveni prin aceasta tiranie. Statul nu poate face alta decât să pună la dispoziţie şansele de libertate. Folosirea sau pierderea şansei e lăsată insului. De aci, abuzul. Căci libertatea n'a fost cucerită spre a înlesni omului neomenia. Abuzul de libertate nu e nici spre cinstea, nici spre folosul Vestului. Vestul acesta — mai exact: Europa creştină — dispune de mari bunuri spirituale. Dar deocamdată acestea stau închise în lada ei de zestre.

G. RACOVEANU

BIBLIOGRAFIE VECHE

R. NETZHAMMER, *Constantin cel Mare şi România*. Extras din "Revista Catolică". Bucureşti, 1913, 1 br. 8°, 21 pagini.

Eminenţa Sa R. Netzhammer, arhiepiscopul catolic din Bucureşti, a publicat acum de curând un interesant studiu istoric despre Constantin cel Mare şi România, cu prilejul împlinirei a 16 secole de la publicarea edictului din Milan.

Ca fapte şi lucrări datorite acestui mare şi sfânt Împărat, ni se lămuresc: că el a reidit cetatea Tropaeum dela Adam-Klissi, a zidit cetăţuia Constantiana Dafne de lângă Oltenia şi a făcut un pod peste Dunăre, între Oescus (Ghighiu, Bulgaria) şi Sucidava (Celei, Romanaţi).

Ca ilustraţiuni la aceste lucrări, Eminenţa Sa aduce o monetă bătută în onoarea cetăţuei Constantiana Dafne şi alta cu podul lui Constantin.

Lucrarea este o preţioasă contribuţiune, căci ea ne dovedeşte că după părăsirea Daciei de către Aurelian, sfântul Constantin a recucerit o parte din ţara noastră, cel puţin malul stâng al Dunării, şi astfel s'au restabilit legăturile între populaţia din nordul Dunării şi cea din sudul acestui fluviu, graţie cărei împrejurări Creştinismul a putut să pătrunză şi să prindă rădăcini la noi în ţară.

Autorul trimiţând un exemplar din publicaţia sa şi D-lui I. Kalinderu, d-sa a mulţumit prin următoarea scrisoare, pe care, pentru interesantele observaţii ce cuprinde, o publicăm aci în întregime:

Monseniore,

Vă exprim omagiile mele şi mă bucur că Eminenţa Voastră a avut rara fericire de a comemorà aici, în ţara recucerită de sf. Constantin, împlinirea a 16 secole de la publicarea edictului din Milan, printr'o frumoasă şi preţioasă contribuţie istorică cu privire la Constantin cel Mare şi România.

Am citit cu multă atenţiune şi deosebit interes broşurele trimese, fiindcă arheologia şi viaţa romană m'au preocupat totdeauna. In special am admirat moneta sfântului Constantin, bătută în onoarea oraşului nostru Constantiana Dafne, pe care o posedaţi şi o descrieţi la pagina 14—15. Ea este încă o dovadă că, după retragerea legiunilor din Dacia, ţinuturile dela nordul Dunării au fost a doua oară recucerite în epoca lui Diocleţian şi a lui Constantin cel Mare de către Romani, cari au împlântat sfânta cruce în aceste părţi.

Rog însă pe Eminenţa Voastră a-mi da voe să observ că Celeiul nu mai corespunde, ca poziţiune, cu Malva, de oarece regretatul Tocilescu a comunicat la Academie o inscripţie descoperită la Celei, prin care se constată că pe locul acestui sat a înflorit odinoară o cetăţuie, Sucidava, care depindeà de Romula. Aşa în cât podul lui Constantin cel Mare, pe care-l descrieţi la pagina 17—20, se aflà între Oescus (Ghighiu) şi Sucidava (Celei), iar nu la Malva, care trebue căutată aiurea, dacă nu e chiar la Reşca, cu vechiul nume dacic al Romei.

Felicitându-vă pentru tipărirea unor astfel de lucrări, cari negreşit vor lega numele Eminenţei Voastre de pământul acestei ţări, pe care-l priviţi cu atât interes istoric, vă rog a primi asigurarea respectului servului Eminenţei Voastre.

ION KALINDERU

Bucureşti, 27 Ianuarie 1913

(Din *Bul. Com. Monum. Ist.*, an. VI (1913), fasc. 21).

* * *

REVISTE:

DESTIN, Nr. 12 Madrid 1962, cu următorul cuprins:

George Uscătescu: *Tehnică şi utopie.*
Mircea Eliade: *La ţigănci.*
Horia Stamatu: *Ingerul a plîns.*
N. I. Herescu: *Ziar de pribeag.*
G. M. Cantacuzino: *Jurnal.* Cu o notă introductivă de Virgil Ierunca.
Vintilă Horia: *Ovidiu personagiu de roman.*
Zevedei Barbu: *Lucian Blaga.*
Mihai Niculescu: *Creangă şi iar Creangă.*
Mircea Popescu: *N. I. Herescu: un umanist de omenie.*
Virgil Ierunca: *Pathos şi moarte: Alexandru Busuioceanu.*
Vintilă Horia: *Simbolul unei arestări.*
Nicolae Crişan: *Comunitatea economică europeană.*
D. N. Ciotori: *Les consequences ineluctables du partage de l'Europe.*
Ion Raţiu: *Rusia în Europa.*
Ştefan Chendi: O *sguduitoare mărturie.*
MARGINALIA de: George Uscătescu, Vintilă Horia, Wladimir Petrovici, Horia Stamatu.

*

Mulţumim călduros cetitorilor "Cuvântului" care după primirea primului număr şi-au achitat abonamentul şi-i asigurăm că acest CUVÂNT ÎN EXIL va apărea cu regularitate strictă.

TÂLCUL UNEI CAMPANII DE PRESĂ

Gazetele "Solia" (Detroit) şi "America" (Cleveland) au publicat o lămurire a episcopului VALERIAN în chestiunea unei campanii de presă, organizată de rabinul Rosen din Bucureşti împotriva prea sfinţiei sale. (Se ştie că într'o conferinţa de presa convocată de secţiunea israeliană a organizaţiei "World Jewish Congress", rabinul bucureştean a declarat că episcopul Valerian e criminal de război şi că acum douăzeci şi mai bine de ani a organizat un pogrom în cursul căruia au fost ucişi câteva mii de Evrei. A fi ucigaş de mii de Evrei şi — colac peste pupăză — criminal de război, e cumplit lucru. Şi când acuzaţiile sunt făcute de un rabin, presa mondială nu poate rămâne impasibilă. Deaceea lumea largă a luat cunoştinţă de declaraţiile lui Rosen).

Că afirmaţiile rabinului cu misiune de la guvernul comunist din Bucureşti sunt pure calomnii, e inutil să o mai spunem. Întrebarea este: ce rost are această campanie pe temeiu de presupuse fapte de acum două decenii?

Se ştie că guvernul de la Bucureşti a aprobat hirotonisirea, pentru America, a unui episcop dependent de Bucureşti. Pe acesta Românii americani nu l-au primit. Iar, între timp, episcopul Valerian, a izbutit să organizeze un bloc anticomunist al Românilor americani. Faptul acesta nu-l pot ierta comuniştii. (Altfel ar fi fost dacă episcopul Valerian ar fi trândăvit în America). Au recurs deci la serviciile rabinului prieten Rosen. Şi s'a făcut vâlvă.

Dar vâlva care are calomnia drept temelie se va risipi. Românii americani au datoria să facă zid în jurul episcopului lor anticomunist, fiindcă aşa îi porunceşte lui Evanghelia şi tradiţia de două ori milenară a Creştinismului.

G. R.

ÎNTRE EUROPA ŞI AMERICA

Atitudini de ultimă oară ale unor cercuri politice şi ale presei mondiale l-au silit pe Cancelarul Adenauer să repete declaraţii pe care el le făcuse de-a-lungul anilor. Cancelarul german a declarat deci din nou că fără America Europa e pierdută; că ţările Europei dacă vor să rămână libere trebue să fie aliate ale Statelor Unite. Evident, asta nu înseamnează că un bărbat de stat de talia lui Adenauer nu mai are dreptul să spună că nu e bine ceeace vede el că e rău. Supărările cercurilor politice şi negustoreşti americane nu sunt semne bune: ele arată că oamenii nu mai sunt dispuşi să accepte sfaturi. De ce? Fiindcă sunt bogaţi şi tari? Asta n'ar fi motiv valabil. Bogăţia şi tăria sunt lucruri bune; dar ele nu pot suplini judecata politică. Întâmplările au dovedit - şi dovedesc mereu - că în materie politică uneori bogaţii se află la "scris-citit".

Acelaşi lucru cu indispoziţia faţă de Preşedintele de Gaulle. Nici de Gaulle nu poate crede că ţările libere ale Europei pot, în situaţia de azi, să facă faţă pericolului din Răsărit. Şi el ştie că fără U.S.A. Europa e pierdută. Când vrea unirea şi întărirea statelor Europei el se gândeşte la ziua de mâine. De Gaulle nu crede, evident, că Europa a fost şi că astăzi sunt doar Americanii şi Ruşii. De Gaulle crede că Europa va fi, că pentru a fi, Europa nu are nevoe numai de înfrângerea Rusiei sovietice; că ea va avea de furcă cu tot felul de demoni: nu numai de la Răsărit, ci şi de la Apus şi Miazănoapte.

La fel crede şi Cancelarul Adenauer când declară că "o prietenie bună, strânsă între Franţa şi Germania este absolut în interesul Statelor Unite".

Evident ale Statelor Unite care vor aliaţi loyali. Nu supuşi.

R.

CĂRŢI

VINTILĂ HORIA:

1. **Gott ist im Exil geboren,** Paul Neff Verlag, Wien-Berlin-Stuttgart, 1961, Seiten 334.
2. **Der Ritter der Resignation,** Paul Neff Verlag, 1962, Seiten 254.
3. **Quaderno italiano,** Giardini Editore Pisa, 1962, pagini 124.

A apărut:

BUNĂ VESTIRE, organ de zidire creştină, an. I. nr. 1, Ianuarie—Martie 1962, Roma, Passeggiata del Gianicolo, 5.

Redactor: Msgr. Aloisie L. Tăutu. Scris de: Gabriele A. Card. COUSSA, P. S. Vasile CRISTEA, Traian CRIŞAN, Pamfil CĂRNAŢIU, P. Bonaventura MORARIU, P. Vasile BĂRBAT, Aloisie L. TĂUTU.

Cuvântul apare odată pe lună. Adresa pentru chestiuni de redacţie şi administraţie: George Racoveanu, 805 Freising b. München, Postf. 166. Pentru abonamente: Postscheckamt München (Deutschland) Konto-Nr. 1871 66, für George Racoveanu, Freising. Costul abonamentului anual: pentru Europa 12 DM; pentru Americi 4 doll. Abonamente de onoare: de la 25 doll.